

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
KUUEKÜMNE TEISE ISTUNGI
PROTOKOLL**

Tallinnas

16. märtsil 2012. a

Kohalviibijad

KHNI liikmed ja asendusliikmed:

Märt Rask, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Marko Pomerants, Riigikogu õiguskomisjoni esimees
Deniss Boroditš, Riigikogu põhiseaduskomisjoni aseesimees
Indrek Teder, Õiguskantsler
Andra Pärsimägi, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik
Meelis Eerik, Harju Maakohtu kohtunik
Henn Jöks, Riigikohtu kohtunik
Tiina Pappel, Tallinna Halduskohtu kohtunik
Toomas Vaher, Eesti Advokatuuri esimees
Norman Aas, Riigi peaprokurör
Virgo Saarmets, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik (*asendusliige*)
Lea Kivi, Riigikohtu kohtunik (*asendusliige*)

Teised osalejad:

Helve Särgava, Harju Maakohtu esimees
Anne Palmiste, Viru Maakohtu esimees
Madis Kägu, Tartu Maakohtu esimehe kohusetäitja
Rubo Kikerpill, Pärnu Maakohtu esimees
Villem Lapimaa, Tallinna Halduskohtu esimees
Tamara Hristoforova, Tartu Halduskohtu esimees
Mati Kartau, Tartu Ringkonnakohtu esimehe kohusetäitja
Urmas Reinola, Tallinna Ringkonnakohtu esimees
Liivi Loide, Tartu Maakohtu kohtunik
Kersti Kerstna-Vaks, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik
Mari-Liis Lipstok, Riigikohtu esimehe abi
Kerdi Raud, Riigikohtu direktor
Marko Aavik, Justiitsministeeriumi asekanstler
Kaidi Lippus, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse juhataja
Küllü Luha, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse analüütik
Margit Kapp, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Maret Saanküll, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Mai Selke, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Hans Moks, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Maire Jürima, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse referent
Timo Ligi, Justiitsministeeriumi lepinguline konsultant

Juhatas: **Märt Rask**, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Protokollis: **Margit Kapp**, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik

Algus: 16.03.2012. a kell 10.30

Lõpp: 16.03.2012. a kell 17.00

Rask: Kas päevakorra on täiendusi?

Soovin lisada päevakorda punktina 6 lühiinformatsiooni seisuga 8.03.2012. a ametis olevate kohtunike kohtunikupensioni õiguse tekkimise ja teenistusvanuse ülemmäära kohta aastatel 2012-2014. Materjalina esitame tabeli kohtunike vanustest ja pensioniõiguse tekkimise aegadest. See on mõtlemapanev teema, kuna saab näha, kui palju on kohtunikukohti täidetud ja kui palju neid võib lähiaastatel jääda täitmata tulenevalt asjaolust, et kohtunikud siirduvad pensionile. KHNile oleks see informatsioon etteulatavalt vajalik.

Viiakse läbi hääletus päevakorra kinnitamise poolt.

Poolt: 9

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

Otsus: Kinnitada päevakord.

1. 16.12.2011. a korralise KHNi 60. istungi ja erakorralise KHNi 61. istungi protokollide kinnitamine – Riigikohtu esimees Märt Rask

Rask: Kas protokollidele on parandus- või täiendustettepanekuid?

Parandusi, täiendusi ei ole.

Rask: Mul on märkus seoses protokolliliste otsuste jälgimisega. Igal KHNi istungil teeme suhteliselt fundamentaalseid otsustusi ja mõne aja pärast enam neid ei mäleta. Lugesdes 60. istungi protokoll, tekkisid mul mõningad küsimused, millele tahaksin täna vastust saada. Näiteks protokollis lk 4, millest nähtuvalt oli jutuks halduskohtumenetluse seadustiku kommentaaride advokaatidele õppematerjalina kasutamiseks andmine. Protokollis on kirjas, et arutame ettepanekut Riigikohtus. Kerdi Raud võib anda lühiülevaate.

Saabus Norman Aas.

Raud: HKMSi kommentaaride kirjastamisõiguse oleme üle andnud Juura kirjastusele. Autoritega on lepingud lõpetatud, seega on nende kohustus õppematerjalide koostamise osas täidetud. Kommentaarid võiksid kõige varem ilmuda 2013. a alguses.

Rask: Märtsikuu KHNis pidi Advokatuur tegema ettepaneku, kuidas kohtunikega ühiseid hankemenetluse koolitusi korraldada või millised hankeasjade menetluse töökorraldust puudutavad dokumendid peaksid olema advokaatidele kättesaadavad Selliseid ettepanekuid esitatud ei ole. Näiteks on ka protokollis lk 10 KHNi otsus eelarve kujundamise ja kohtunikukohtade täitmise küsimustes, millele minister ei ole vastanud. Näidete pinnalt on selge, et peaksime otsustama, et KHNis tehtud otsuseid pidevalt meelde tuletatakse ja jälgitakse.

Aavik: Eelarvet ja kohtunikukohtade täitmist puudutavatele küsimustele vastas minister täiskogu kõnes. Mis puudutab otsuste täitmise jälgimist, siis Justiitsministeerium võiks koostada nimekirja kõikidest otsustest, mis vajavad edasist tegevust ja mis tuleb KHNi materjalide juurde näiteks tabelina. Otsused, mis on täidetud, võetakse tabelist välja. Sellisel juhul oleks kõigil olemas ülevaade otsustustest ja nende täitmistest.

Viiakse läbi hääletus KHNi otsuste jälgimise süsteemi sisseviimiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

Viiakse läbi hääletus protokollide kinnitamise poolt.

Poolt: 10

Vastu: 0

Otsus: KHN kinnitab korralise 60. ja erakorralise 61. istungi protokollid.

2. Nõusoleku andmine Tallinna Halduskohtu, Tartu Halduskohtu ja Tartu Ringkonnakohtu kodukordade muutmiseks – KS § 41 lg 1 p 7 alusel – Villem Lapimaa, Tamara Hristoforova, Mati Kartau

2.1. Tallinna Halduskohtu kodukorra muutmine

Lapimaa: Meie muudatus on tingitud asjaolust, et kuna jõustus uus HKMS, on vaja kodukord viia juriidiliselt korrektsesse vormi. Varem andis volitusnormi kohtuametnikele kohtumääruste allkirjastamiseks TsMS, nüüd ka HKMS. Normitehniliselt on korrektne, et viitame kodukorras õigusliku alusena HKMSile. Sisulisi muudatusi ei ole.

Rask: Tartu Halduskohtu taotluse kolmandas punktis öeldakse, et üldkogul kohalolevateks kohtunikeks loetakse ka menetluskonverentsi vm sidevahendi kaudu üldkogust osa võtvad kohtunikud. Kas sama ettepanekut ei tuleks kaaluda ka Tallinna Halduskohtus?

Lapimaa: Tallinna Halduskohtu kodukord näeb minu teada selle võimaluse ette, et üldkogu viiakse läbi elektrooniliselt.

Rask: Ehk peaks halduskohtute kodukorrad komplekselt üle vaatama? Ma ei usu, et tööpetsiifika on kohtutes sedavõrd erinev, et kodukorrad peaksid olema erinevad. Tartu ja Tallinna Halduskohtu esimehed võiksid omavahel kokku saada ja seda küsimust arutada. Sügiseseks KHNiks võiks koostada sellekohased kokkuvõtted.

Hristoforova: Antud taotluse tegemine oli ajendatud asjaolust, et meil katkes üldkoosoleku ajal videokonverentsi side ja jätkasime üldkogu arvuti taga ja isegi telefoni teel.

Viakse läbi hääletus Tallinna Halduskohtu kodukorra muutmisele nõusoleku andmiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooleitud: 0

Pärsimägi: Pidevalt kerkib üles küsimus ametnike pädevusest. Erinevates kohtutes on ametnikel erinev pädevus ehk otsustuspädevusega ametnike ring on segane ja ka nende pädevus on segane. Keegi võiks selle teema läbi arutada ja siis kodukorrad ühtmoodi ära muuta.

Rask: Ootame ka sellele küsimusele vastust septembri KHNis.

Lippus: Justiitsministeeriumis on juba alustatud ettevalmistusi selleks, et koostada kohtupersonali arengustrateegia. Kutsume selleks kokku töörühma ja teeme ettepaneku ka Tartu Ringkonnakohtule sinna esindaja määrata. Ilmselt on kohtupersonali arengustrateegia väljatöötamise raames hea vaadata, kas peame ametinimetused ühtlustama ja millisel tasemel seda teha.

Rask: Detsembri KHNis esitab Justiitsministeerium oma ülevaate.

2.2. Tartu Halduskohtu kodukorra muutmine

Hristoforova: Kodukorra esimene muudatus on tingitud sellest, et muutus Jõhvi kohtumaja aadress. Teine muudatus on seotud ametnike pädevuse määramisega. Nõustun, et pädevuse küsimus on vaja üle vaadata. Kolmas muudatus on seotud üldkogu läbiviimisega. Et üldkogu oleks legitiimne, peab kodukorras olema ette nähtud võimalus peale menetluskonverentsi üldkogul osalemiseks ka teisi sidevahendeid kasutada.

Jöks: Kohtute seaduse § 35 ütleb, et üldkogu otsused võetakse vastu kohalolevate kohtunike häälteenamusega. Me tõlgendame antud juhul kohaloleku mõistet laiendavalt. Kahtlen selles, et kohalolek on ka see, kui kohtunik osaleb telefoni teel.

Rask: Tegemist on valiku küsimusega.

Viiakse läbi hääletus nõusoleku andmiseks Tartu Halduskohtu kodukorra muutmiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

2.3. Tartu Ringkonnakohtu kodukorra muutmine

Kartau: Oleme esiteks taotlenud KHNi nõusoleku andmist, et tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 22¹ lõikes 3 ja halduskohtumenetluse seadustiku § 12 lõikes 1 nimetatud pädevus asja lahendamist ettevalmistavate ja muude korraldavate määruste tegemiseks on kohtu esimehe abil, vanemkonsultandil ja konsultandil.

Teiseks oleme taotlenud KHNi nõusoleku andmist muudatusele, mille kohaselt tuleb kolleegiumites vähemalt kaks nädalat enne esimeeste volituste lõppemist korraldada iga kahe aasta tagant uued valimised.

Rask: Seoses esimese muudatusega tahaksin öelda, et teistes kohtutes on vastavate menetlustoimingute tegemiseks pädevateks ametnikeks vanemkonsultant, konsultant, kohtunikuabi. Need terminid on kohtusüsteemis juurdunud. Tekib küsimus, kas täna on mõistlik vastavat muudatust teha, millega antakse pädevus ka kohtu esimehe abile. Kui teie kohtus on tegemist vajaliku muudatusega ja vastav isik on ka olemas, ei ole põhjust selle vastu olla, kuigi tegemist on mõnevõrra ebahariliku muudatusega.

Teise punktina olete soovinud kolleegiumi esimehe ametiaja tähtaega muuta. Seaduse tasandil ringkonnakohtu kolleegiumi esimeeste rotatsiooni ei reguleerita. Tulenevalt sellest, et Tartu Ringkonnakohtus moodustati kolleegiumid hiljem, nägite ette roteerumise. Pakute ametiaja perioodina välja kaks aastat. Selle muudatuse vastu midagi ei ole, kuna tegemist on töökorraldusliku küsimusega. Tekib vaid küsimus, kas Tallinna Ringkonnakohtus ei peaks asi sarnaselt käima.

Reinola: Põhimõtteliselt võiks olla reguleeritud ühtmoodi. Tallinna Ringkonnakohtus me ei ole seda teemat arutanud. Arvan, et kahe aastaga ei jõua kolleegiumi esimees sisse elada.

Rask: Me ei saa piiranguid sätestada selles osas, mitu korda võib ühte esimeest tagasi valida.

Saarmets: Kohtute seaduse eelnõus oli kolleegiumi esimehe ametiaja piirang 5 aastat.

Kartau: Ka meil on ette nähtud tagasivalimise piirang. Kui kolleegiumi esimees on nõus, siis võib ta teist korda tagasi valida, kuid mitte rohkem.

Kivi: Kas kaks aastat ei ole liiga lühike periood?

Kartau: Tegemist on elulise probleemiga. On kohtunikke, kes leiavad, et ka kaks aastat on liiga pikk aeg kolleegiumi esimehe kohustuste täitmiseks.

Pärsimägi: Kolleegiumi esimeeste valimisega on meil olnud permanentsed probleemid ja just seetõttu on selline muudatus tehtud.

Jöks: Kui Tartu Ringkonnakohtus on soovinud kodukorda selliselt muuta, siis ei ole ma sellele vastu.

Kivi: Kaks aastat tundub olevat väga napp aeg, kui vaadata kolleegiumi esimehe kohustusi. Kui aga ringkonnakohtus on nii otsustanud, siis on see nende õigus.

Aas: Olen seda meelt, et kaks aastat võib tunduda lühike, aga kui nii lühike ametiaeg on ainuke võimalus, et ollakse nõus hakkama kolleegiumi esimeheks, siis peab see nii olema. Põhjendatud oleks pigem veidi pikem aeg.

Pomerants: Olen ettepanekuga nõus.

Pappel: Ei näe asjas probleemi. Pigem motiveerib ametiaeg kahe aasta jooksul võimalikult aktiivselt tegutsema.

Teder: Kui kohus tahab sellist muudatust, ei ole mul vastuväiteid.

Eerik: Olen nõus.

Saarmets: Olen nõus, kui kohus on nii otsustanud.

Boroditsš: Kui tegemist on reaalse olukorraga, tuleb seda toetada.

Vaks: Tartu Ringkonnakohtus on tõepoolest raske leida kolleegiumi esimeest. Ettepanek on mõistlik.

Viiakse läbi hääletus Tartu Ringkonnakohtu kodukorra muutmiseks

Poolt: 8

Vastu: 2

Erapooletuid: 0

Rask: Tallinna Ringkonnakohtus võiks rotatsiooni küsimust arutada.

Otsus: KHN annab nõusoleku Tallinna Halduskohtu, Tartu Halduskohtu ja Tartu Ringkonnakohtu kodukordade muutmiseks.

3. Nõusoleku andmine Tartu Maakohtu kohtuniku Liivi Loide Tartu Maakohtu esimeheks nimetamiseks – KS § 41 lg 1 p 5 alusel – Justiitsministeerium, Marko Aavik

Loide: Tartu Maakohtu moodustamisel tundus, kui statistilisi andmeid vaadata, et see oli suhteliselt heade tulemustega kohus, kus oluliselt muid probleeme ei ole, välja arvatud koormuste ühtlustamine ja spetsialiseerumisvõimaluste loomine. Praegu tundub, et olukord on kardinaalselt muutunud. Tartu Maakohtu probleemiks võib pidada, et me ei suuda täita tühjaks jäänud kohtunikukohti, mistõttu osades kohtumajades on õigusemõistmine oluliselt raskendatud. Sellega seoses on ka teiste kohtumaja kohtunike töö muutunud. Praegune esimehe kohusetäitja on suutnud õnneks teha ära suure töö, olukord on muutunud ja on hakatud välja kuulutama konkursse. Paraku ei ole konkursid olnud tulemuslikud. Kuue kohtunikukoha peale peaks praeguseks olema eksami sooritanud 3 ja lisaks on veel üks kandidaat. Minu esmane ülesanne oleks seega tagada õigusemõistmise korrakohane toimimine Tartu Maakohtu kõigis kohtumajades. Mida kohtadega teha? Oluliselt on antud juurde konsultandiressurssi, kuid ainult selle kaudu ei ole võimalik toimivat tööd tagada. Esimehe ülesanne on kohtunikukohad täita. Väikeste majade probleem on see, et kandideeritakse Tartusse. Kahjuks ei ole maakohus olnud väga palju kohtunikukandidaate. Hetkel on üks kandidaat Viljandi kohtumajas. Minu arvates võiks eelkõige kandidaaditeenistus olla see, mille kaudu kasvatada kohtunikukohtadele järelekasvu. Seda on öelnud ka tegevad vandeadvokaadid, kes kandideerivad, et töö spetsiifikad on siiski erinevad ja kandidaaditeenistus oleks ka neile hea võimalus, et saada parem ülevaade tööst ja olla paremini valmis kohtuniku ametisse asumiseks. Nende kandidaaditeenistuse aega oleks võimalik ka lühendada. Põletavam on Valga kohtumaja, kus on 4 kohtuniku asemel 2 kohtunikku. Ka Viljandi kohtumaja, kus on 4 kohtuniku asemel 3 kohtunikku ja Võru kohtumaja, kus on tekkinud olukord, et 3 kohast on täidetud 2, kellest töö on 1. Tuleb rääkida kohtunike ja kohtumaja juhtidega ning mõelda välja, millised on võimalused, et hoida kohtumaju töös ja tagada õigusemõistmise toimimine.

Aavik: Meil oli kaks kohtu esimehe kandidaati, Madis Kägu ja Liivi Loide. Üldkogul kogus kaalukalt rohkem hääli Liivi Loide. Ministri kohtumine Liivi Loidega kinnitas veendumust, et kandidaat sobib Tartu Maakohtu esimeheks, kuna tal on olemas selge nägemus kohtuesimehe ülesannetest ja kohtu eesmärkidest.

Rask: Kas Tartu Maakohtu peamaja liigub Tartust Jõgevale?

Loide: Minu töötamise kohaks jääb Jõgeva kohtumaja, aga kohtuesimehena hakkab liikuma kõigis majades. Tartu kohtumaja peaks tulema kohtumaja juht. Olen ka võimaliku kandidaadiga rääkinud, teemaks oli see ka üldkogul, kus toimus minu esimeheks hääletamise küsimuse arutelu. See on nüüd üldkogu küsimus. Tartu kohtumaja juhi kandidaat on rahulik, argumenteeritud ja põhjalike ettepanekutega.

Rask: Mitu advokaati töötab Põlvas ja Jõgeval?

Loide: Jõgeval on üks advokaadibüroo kontor, kus peaks aeg-ajal olema kohal üks vandeadvokaat, kuid reaalsuses ei ole. Põlva osas jään vastuse võlgu.

Rask: Milliseks kujuneb Eesti kohtusüsteem ja õigusemõistmise kättesaadavus väikestes kohtades?

Loide: Kui vaadata väikeste majade töökoormust, siis võib öelda, et teatud piirkondade osas on see põhjendatud küsimuseks, kas jätkata õigusemõistmist neis kohtumajades. Võru ja Põlva suhtes on olnud see jutuks ka praeguse kohtumaja juhi Epp Tombakuga, et kahe maja peale oleks üks juhtimine. Võib-olla oleks mõistlik väikeseid maju liita. Jõgeva kohtumajas on koormus selline, et kohtumaja ärakaotamise varianti ma ei näe. Advokaate seal kohapeal küll ei ole, kuid Tartu on lähedal. Ma ei välista teemade edasisi arutelusid.

Kivi: Kas sain õigesti aru, et Tartu Maakohtu esimees asub Jõgeva kohtumajas ja Jõgeva kohtumajale valitakse uus juht?

Loide: Tartu kohtumajale valitakse kohtumaja juht. Majja, kus asub esimees, ei saa juhti valida.

Loide lahkub ruumist.

Viiakse läbi hääletus nõusoleku andmiseks Tartu Maakohtu kohtuniku Liivi Loide Tartu Maakohtu esimeheks nimetamiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

Loide naaseb ruumi.

Otsus: KHN annab nõusoleku Tartu Maakohtu kohtuniku Liivi Loide Tartu Maakohtu esimeheks nimetamiseks.

4. Nõusoleku andmine Tartu Ringkonnakohtu kohtuniku Kersti Kerstna-Vaks Tartu

Ringkonnakohtu esimeheks nimetamiseks – KS § 41 lg 1 p 5 alusel – Justiitsministeerium, Marko Aavik

Aavik: Meil on hea meel, et Tartu Maakohtust on ringkonnakohtusse liikunud Kersti Kerstna-Vaks, kes on kohtusüsteemile hästi tuntud seoses sellega, et on juba pikaaegselt osalenud mitmetest arendusprojektides ja osaleb aktiivselt kohtunike ja kohtuametnike koolitamisel. Sellest tulenevalt ei ole kahtlust ka selles, et ta saab kohtuesimehena kenasti hakkama. Ka üldkogu toetas üksmeelselt tema kandidatuuri.

Vaks: Olin väga rahul, kui mind valiti ringkonnakohtusse kohtunikuks. Sama siiralt olin üllatunud, kui mulle tehti ettepanek ringkonnakohtu juhtimiseks. Kolleegiumi esimeestega rääkides otsustasin ettepaneku vastu võtta. 01.03 oli Tartu Ringkonnakohtu jaoks tore päev, kuna kohtunik Kai Kullerkupp tuli tööle ja kõik kohad on täidetud. Minu jaoks oli ja on Tartu Ringkonnakohtu kaubamärk hinnaline ja mul on soov seda nii ka hoida. Mõõnan, et meil on probleeme, näiteks personali valdkonnas, millega tuleb lähiajal tegeleda. Meil on ka suur ruumiprobleem.

Eerik: Kas ringkonnakohtus on kohus, kes reelina lahendab asja ise ja saadab selle tagasi maakohtule erandlikel kaalutlustel või on apellatsioonimenetluse eripära see, et kaebus vaadatakse läbi ja asi lahendatakse?

Vaks: Olen oma kolleegidest nii aru saanud, et Riigikohtu praktika on suunatud selle poole, et asi tuleb lahendada. See valdkond pole väga õnnelik. Nimelt tuleb kahjuks maakohtust ringkonnakohtusse selliseid asju, kus on ringkonnakohtul vaja hakata uuesti tööle, mille tulemusena mina olen pidanud koguma täiendavaid seisukohti ja tõendeid liigagi palju. Õigusemõistmise

efektiivsuse seisukohast on ilmselt apellatsioonikohtu roll asja lahendajana õigusemõistmise tarbija jaoks mõistlikum.

Rask: Tegemist on laiemal teemal ja seda peaks arutama omaette teemana.

Vaks lahkub ruumist.

Viiakse läbi hääletus nõusoleku andmiseks Tartu Ringkonnakohtu kohtuniku Kersti Kerstna-Vaks Tartu Ringkonnakohtu esimeheks nimetamiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooleitud: 0

Vaks naaseb ruumi.

Otsus: KHN annab nõusoleku Tartu Ringkonnakohtu kohtuniku Kersti Kerstna-Vaks Tartu Ringkonnakohtu esimeheks nimetamiseks.

5. KIS II projekti vahekokkuvõte – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Timo Ligi

Ligi: Hange on jõudnud teise alaetapi vastuvõtmiseni. Kolmas alaetapp on tegemata. Kõige optimistlikumate prognooside kohaselt võiks pilootprojekti läbi viia käesoleva aasta sügisel, kuid seda on hetkel väga raske täpselt prognoosida. Kohtute jaoks on kõige kasutajasõbralikum variant see, kui saaks andmeid mõlemas KISis automaatselt dubleerida. Oleme kavandanud nii, et kohtute kaupa oleks võimalik alustada piloteerimist ehk sisuliselt oleks kohtute kaupa võimalik alustada ka uue KISi rakendamisega. Kui kõik on piloteerinud ja rakendamisega alustanud, ongi võimalik öelda, et süsteem on kasutuskõlblik. Projekti Juhtrühma kaasasime ka Advokatuuri esindaja, kuna Juhtrühm tegeleb ka AETi arendustega. AETi ja KISi ühisosa on niikuinii päris suur ning see samm oli seega mitmetel põhjustel mõistlik. Mis puudutab edasiseid samme, siis eile oli arutelu teise etapi sisu osas, kuhu said esialgu planeeritud sellised funktsionaalsused, mis ei olnud kriitilise tähtsusega, kuid puudutasid liidestusi teiste süsteemidega, et andmevahetus oleks operatiivne ja kasutajasõbralik. Tagasiside välja pakutud ettepanekutele teise etapi arendamiseks oli positiivne.

Rask: Kas hetkel või lähitulevikus oleks vajalik ka KHNi toetus või arutelu, selgitused seoses arenduse tegemisega?

Ligi: Praegu ei oska sellist vajadust näha, kuid see võib hiljem esile kerkida. Kui vajadus peaks ilmnenema, annan sellest märku.

Aavik: Projekti rakendamise osas oli algusest peale teada, et tähtaeg on ebarealistlik (tulenevalt SF toetustest). Seega süsteem suure tõenäosusega rakendub pigem 2014. a alguses. Me ei too süsteemi kvaliteeti ohvriks rakendamise kiirusele.

Pappel: Kes on pilootkohtuteks?

Ligi: Piloteerimist võiks alustada Pärnu Maakohust, kuid täpselt ei ole veel seda paika pandud. Põhjus on selles, et Pärnu Maakohus on suhteliselt väike, kuid samas laia amplituudiga. Kui probleemid ilmnevad, siis väikses kohtus on neid lihtsam lahendada ja mõju kogu kohtusüsteemile oleks ka väiksem.

Vaher: Ütlesite, et sügisel võiks pilootprojekti rakendada. Kas olete ette näinud ka testkeskkonnas katsetamise?

Ligi: Testimine juba käib, kuna 2/3 arendustest on juba valmis. Iga uue arendusega testitakse ka ülejäänud süsteemi uuesti. See tagab, et kohtuametnikud veenduvad süsteemi kindluses. Teisest küljest tuleb testimise käigus ettepanekuid, kuidas süsteemi veel paremaks muuta. Kui testimine pole läbi, ei alga ka pilootprojekti rakendamine.

Rask: Kas üleminek uuele süsteemile on võimalik läbi viia sujuvalt? Kui suurt koolitust jm vajab uue süsteemi rakendamine?

Ligi: Koolitust on vaja, aga oleme seda püüdnud juba praegu arvesse võtta ning kus võimalik, oleks uude KISi informatsiooni sisestamine ligilähedane praegusele. Juurde tuleb funktsionaalsusi, mida uues KISis ei ole ja seetõttu on vaja ka koolitusi. Meil oli juba eelmise aasta eelarves koolituste jaoks raha ette nähtud, aga kuna eelmisel aastal seda ei kasutatud, on meil raha jätkuvalt koolituste jaoks olemas. Kasutame ka eelmise KISi rakendamise teadmisi ja üks nendest headest teadmistest oli koolitussüsteem. Kasutame koolitamiseks neid samu kohtuametnikke, kes tegelevad testimisega. Nii on võimalik jõuda võimalikult valutulult võimalikult suure hulga ametnikeni.

Pappel: Minuni jõudis informatsioon, et KIS II rakendamisel kaotavad ametnikud juurdepääsu näiteks äriregistrile. Kuidas on uue KISiga seotud juurdepääsud erinevatele andmesüsteemidele?

Ligi: Äriregistri liides KIS 2-s on juba arendamisel. Liides läheb veel mitmetahulisemaks, nii et on võimalik hakata KISist ÄRi andmeid edastama. Andmeid on võimalik pärida ka ettevõtete staatuse kohta, esindusõigusega isikute kohta jm.

Otsus: KHN võtab informatsiooni teadmiseks.

6. Ülevaade seisuga 8.03.2012. a ametis olevate kohtunike kohtunikupensioni õiguse tekkimise ja teenistusvanuse ülemmäära kohta aastatel 2012-2014.

Rask: Täna on täitmata 16 kohtuniku ametikohta. Kui vaadata antud arvu 3 aasta perspektiivis, selgub, et täitmata jääb ligikaudu 50 ametikohta. Kes nendest tabelis olevatest kohtunikest kasutavad võimalust jääda pensionile, on eraldi küsimus. Küll aga on otsustusprotsessis vajalik sellega lisainformatsiooniga arvestada. Erinevatel põhjustel, alates kohtuniku ametikoha taotluste nappusest, on kohtuniku ametikohad jäänud täitmata. Järgmise 3-5 aasta prognoos on selline, et Eesti kohtunikonnast vahetub 40-47%. See põlvkond, kes nimetati ametisse 1993.-1995. a, sisuliselt pensioneerub. Seega on võimalus, et järgmise 5 aasta jooksul tuleb pool kohtunikonnast välja vahetada. See tähendab, et vastavad otsustused peavad olema mitte ainult tänases kontekstis, vaid ka pikemas perspektiivis põhjalikult läbi mõeldud, et kohtuniku ametikoht oleks atraktiivne ja kvalifikatsioonitase kõrge. Ka kohtusüsteem iseseisvalt peaks rohkem tegelema tulevase kaadri kasvatamisega. Arvan, et ka kõigil siinolijatel lasub vastutus nende teemadega tegelemise ees.

Otsus: KHN võtab informatsiooni teadmiseks.

7. Tartu Ringkonnakohtu üldkogu taotlus Tallinna Ringkonnakohtu kohtunikukoha üleviimiseks Tartu Ringkonnakohtusse – KS § 41 lg 1 p 4 alusel – Mati Kartau, Urmas Reinola, Justiitsministeerium

Kartau: 20.02 oli Tartu Ringkonnakohtus üldkogu, kus arutasime eelmise aasta töötulemusi. Juba mitmendat aastat on murelapseks halduskolleegium, kus jäägid on suured ja tähtjad pikad. Halduskolleegiumi esimees on väga aktiivne ja põhjendas asjaolusid. Tuli ettepanek, et lahendus oleks, kui Tartu Ringkonnakohtus saaks ühe kohtunikukoha juurde. Kolleegium koostas ka analüüsi, kus on taotluse statistilised põhjendused. Soov oli koht viia halduskolleegiumi. Tsiviilkolleegium sooviks samuti kohta saada. Tallinna Ringkonnakohtus on üks koht juba pikemat aega täitmata, seega oleks võimalik ametikoht sealt üle tuua.

Reinola: Tallinna Ringkonnakohtu seisukoht oleks aimatav ka ilma kirjaliku seisukohata. Vaadates aruandeperioodi statistilisi andmeid, millele põhineb ka Tartu Ringkonnakohtu halduskolleegiumi analüüs, võib öelda, et need numbrid ei näita põhjendatud vajadust, et saaksime täna ja kergekäeliselt öelda, et Tartu võrreldes Tallinna piirkonnaga on saanud kohtunikukohti ebamõistlikult vähe. Arutasime esitatud taotlust sellisel kujul nagu Tartu kolleegid seda on soovinud. Kui koht täidetakse, siis ei tohiks seda teha Tallinna Ringkonnakohtu arvelt, kuna koht on täitmata juba alates 2009. a märtsist, kui pensioneerus üks kriminaalkolleegiumi kohtunik. Ministeeriumi seisukoht on seni olnud, et antud ametikohta ei täideta. Sissetulnud asjade arvu dünaamika on kolme aasta jooksul olnud Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumi kahjuks, kuna asju on sisse tulnud rohkem. Oluline tõus Tartu

Ringkonnakohtu halduskolleegiumi sissetulevates asjades oli 2010. a, kui saabus 263 asja rohkem võrreldes 2009. aastaga. Enamik sellest olid justiitshaldusasjad. 2011. a olid kohad täitmata. Kaebustega on nad hästi hakkama saanud ja seda näitab ka see, et statistilised näitajad on kohati paremad kui Tallinnas. Kui võrdleme Tallinna Ringkonnakohtu näitajaid Tartu Ringkonnakohtu näitajatega, on selge, et tegelikult on Tallinna Ringkonnakohtu tsiviilkolleegiumi kolleegide töökoormus suurem, asjad on kaalukamad kui Tartu Ringkonnakohtus. Seetõttu toetame seisukohta, et vaba kohtunikukoht tuleks täita Tallinna Ringkonnakohtus. Kaebuste laekumine Tartu Ringkonnakohtusse 2010. a oli tingitud sellest, et Viru Ringkonnakohus likvideeriti ja asju hakkas lahendama Tartu Ringkonnakohus. Juhul kui hakatakse rajama uut vanglat Tallinnasse, oleks võimalik aktiivsemad kaebajad hajutada Tallinnasse. Me ei nõustu Tartu Ringkonnakohtu taotlusega.

Aavik: Kõnesolev vaba kohtuniku ametikoht tekkis Tallinna Ringkonnakohtusse Viru Ringkonnakohtu likvideerimisega. Kõik kohtunikukohad viidi Tartu Ringkonnakohtusse, välja arvatud üks. Põhjuseks oli, et statistikast tulenevalt võis töökoormus kujuneda selliseks, et on mõistlik üks koht Tallinna Ringkonnakohtus täita. Jätsime selle ametikoha koheselt teadlikult täitmata. Soovisime ära oodata, milliseks Tallinna Ringkonnakohtu töökoormus paari aasta jooksul pärast likvideerimisest tuleneva segaduse lahenemist kujuneb. Tartu Ringkonnakohus sai kõik Viru Ringkonnakohtu töö endale, aga kohtunikukohti sai ühe vähem, mis läks Tallinna Ringkonnakohtusse. Oleme kõnesolevat kohtunikukohta hoidnud täimata, kuna ei teadnud, kus seda mõistlik täita oleks. Meil on endal olnud plaanis see teema varem või hiljem uuesti tõstatada ja otsus, kus on õiglane koht täita, tuleb langetada sel aastal. Ministeerium toob oma vastava ettepaneku maikuu KHNi. Heameelega kuulaks täna ära KHNi liikmete arvamuse selles osas, mida peab iga KHNi liige küsimuse lahendamisel vajalikuks arvesse võtta ja mida on vaja otsuse analüüsimiseks.

Saarmets: Kuna kohta on taotletud halduskolleegiumisse, tahan rõhutada, et Viru Ringkonnakohtus ei ole kunagi haldusasju arutatud. Kust vaba kohtuniku ametikoht on algselt tulnud, on omaette küsimus.

Vaks: Toetan üldkogu seisukohta. Peame mõistlikuks, et Tartu Ringkonnakohus oleks komplekteeritud 15 kohaga. Kas koht tuleb Tallinna koosseisust, on tehniline küsimus. Minu jaoks läbi töötatud numbrid näitavad, et selleks, et saaksime töötada Tallinnaga võrdselt, võiks meil olla 16,5 kohta. Meie oleme ülekoormatud 13%, Tallinna Ringkonnakohus 6%. Kui kohta Tartusse ei tule, ei tuleks seda kindlasti täita Tallinnas. Olen valmis maikuu KHNiks ette valmistama põhjalikumad seisukohad. Rõhutan, et Tartu Ringkonnakohtu üldkogu ei ole täna otsustanud, millisesse kolleegiumisse koht viia. Kriminaalkolleegium on välistatud, kuid lisaks halduskolleegiumile on ülekoormatud ka tsiviilkolleegium. Apellatsioonikohtunikul võiks olla aega rohkem mõelda. Kui ühe kolleegiga on probleeme, siis koormus väiksemas kohtus, mis läheb teistele, on paratamatult suurem võrreldes suurema kohtuga. Toetan igal juhul üldkogu seisukohta. Soovin esitada oma täiendavad motivatsioonid ja palun asja mitte lahendada selles valguses, et taotleme halduskolleegiumile viiendat kohta. Mõistan Tallinna Ringkonnakohtu seisukohta, kuid ma ei julge väita, et ühes kohtus on raskemad asjad kui teises kohtus.

Rask: Mis takistab kohtunike töökoormuse ühtlustamiseks Tartu Ringkonnakohtus n-ö halduskolleegiumi kohtuniku konkreetse asja menetlemiseks viiva tsiviilkolleegiumi koosseisu või vastupidi?

Vaks: Kindlasti ei ole see keelatud, kuid meil ei ole kolleegiumid alakoormatud. Me võiksime istuda ka teise kolleegiumi asju, aga üldist koormust see ei muudaks.

Lippus: Aasta lõpus käis Justiitsministeeriumist neljaliikmeline delegatsioon mõlemas ringkonnakohtus, kus viidi läbi arvukalt intervjuusid. Analüüsi dokument on saanud nii valmis, et oleme vastavad kokkuvõtted ringkonnakohtu esimeestele ja direktoritele saatnud. Eesmärk oli tutvuda ringkonnakohtute töökorraldusega ja leida ettepanekud, mis võiksid rakendumisel avaldada mõju menetlusajale. Me ei ole jõudnud ettepanekuid kohtujuhtidega läbi arutada, kuid kevadel kavatseme seda teha. Loodame analüüsi aruteludelt saada täiendavat informatsiooni.

Vaher: Tegemist on keeruka probleemiga. Ma ei saa aru loogikast, et kui vajadus on mõlemas kohas ja üks koht on vaba, ei täideta seda kummaski kohas, kuna ei suudeta otsustada, kus seda teha. Ma ei oska öelda, millises kohtus oleks rohkem kohta vaja, kuid Advokatuuri poolt vaadatuna tegutseb 80% Advokatuuri liikmetest Tallinnas.

Pärsimägi: 2011. a statistika ei peegeldanud tegelikkust, kuna 3-4 kohtuniku ametikohta olid täitmata. Kui ka kõik kohad oleks täidetud, ei muudaks see reaalsuses midagi. Isegi ühe ametikoha täitmata jätmise või puudumise annab tulenevalt kohtu väiksusest oluliselt tunda teiste kohtunike töökoormuses.

Jõks: Sain aru, et arvestades praegu täidetud kohtade arvu ja asjade arvu oleks Tallinna Ringkonnakohtu ülekoormus 6% ja Tartu Ringkonnakohtu ülekoormus 13%. See vahe ei ole küll märkimisväärne, aga kui otsustatakse, et kohta Tartu Ringkonnakohtus ei täideta, ei tuleks seda igal juhul täita Tallinna Ringkonnakohtus.

Kivi: Enamik õigusvaidlusi peaksid lõppema ringkonnakohtus, mistõttu ringkonnakohtud peavad olema väga tugevad. Ma ei julge rääkida haldus- ja tsiviilkohtumenetluse erisustest, aga näiteks võistlev kriminaalmenetlus sellise struktuuriga on pannud ringkonnakohtud tõsise probleemi ette volituste kohalt. KHN peaks tõsiselt selle problemaatikaga tegelema hakkama, millisel positsioonil ringkonnakohtud üldse õigussüsteemis olema peaksid. Tallinna Ringkonnakohtus ei ole kohta komplekteeritud juba mitme aasta jooksul ja arvestades statistikat tuleks Tartu Ringkonnakohtule täiendav kohtunikukoht juurde anda.

Aas: Ministeeriumil peab olema vähemalt soov kuskil antud vaba kohtuniku ametikoht täita. Kohta täitmata ei ole mõtet seda ka ümber tõsta. Iseenesest pooldan ühest küljest põhimõtet kohtade ümbertõstmise küsimuse tõstatamiseks. Mis otsusesse puutub, siis peab see enamuses põhinema objektiivsel statistikal ja selle järgi tundub hetkel, et Tartu Ringkonnakohtu koormus on suurem. Samas, nagu olen aru saanud, on viimastel aegadel Tartu Ringkonnakohtus personali osas muudatusi olnud. Seetõttu on võrreldavuse moment selle aasta kontekstis raske. Objektiivne baas otsuse tegemiseks on siiski olemas. Toetan Tartu Ringkonnakohtu ettepanekut.

Pomerants: Mulle tundub, et olemasolevate vahendite arsenal tähendab, et koht saab liikuda Tartu Ringkonnakohtusse.

Pappel: Tegemist on keerulise küsimusega. Varasemast Justiitsministeeriumi võrdlevast tabelist on näha, et kõige pikem menetlusaeg oli Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumis. Uutest andmetest näen, et keskmine menetlusaeg on nii tsiviil- kui haldusasjades olnud kõige pikem Tartu Ringkonnakohtus. Koormuspunktide analüüsi ettepaneku juurde pandud ei ole, aga kui see näitab, et Tartu Ringkonnakohtus on suurem ülekoormatus, tuleks ka täitmata kohtuniku ametikoht sinna üle viia. Toetan ettepanekut, et otsus tuleks teha maikuus.

Teder: Tartu Ringkonnakohtu ettepanekut tuleks olemasolevate materjalide pinnalt toetada.

Eerik: Me ei pea otsust täna tegema. Minu jaoks on materjale ebapiisavalt. Mulle ei ütle midagi koormuspunktid ja ülekoormuse protsent. Mind huvitab reaalne olukord, kui palju on kapis asju kohtuniku kohta ja vahetegu, mis tuleks lahendada apellatsioonotsusega, mis määruskaebemenetluses. Peaksime vaatama ka pensioneerumise küsimust. Tallinna Ringkonnakohtus on 9 potentsiaalset pensioneeruvat kohtunikku.

Saarmets: Esiteks tuleks lahendada küsimus, kas kustutame tulekahju või on tegemist püsiva ja jätkuva koormusega. Võrreldud on Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumi koormust, kuid tegemist ei ole halduskolleegiumi kohaga. Tartu Ringkonnakohtu jäägid on tekkinud seetõttu, et üks koht on jäänud täitmata ja 2010. a kasvas kinnipeetavate kaebuste arv. Vaadates eelmise aasta lahendite arvu, on näha, et Tartu Ringkonnakohtus tehti rohkem lahendeid. Otsuste osas on arv ringkonnakohtutes sama. Määruskaebuste osas on arv tunduvalt suurem. Kui vaadata tavalisi asju, siis kaks korda rohkem on neid Tallinnas, kui neid on Tartus. Jäägi vähendamiseks ei pea ma kohtunikukoha üleviimist mõistlikuks. Kui kinnipeetavate kaebuste lahendamine reguleeritakse, näiteks tehakse uus vangla Tallinnasse, on võimalik, et olukord normaliseerub lähiajal muul viisil.

Boroditš: Ma üldprintsibiis nõustun Advokatuuri arvamusega. See ei ole vastuvõetav, et kohtunikukoht on nii kaua täitmata. Tallinna Ringkonnakohtu kohta ei saa öelda, et kohus oleks alakoormatud. Tendents on stabiilne. Tartu Ringkonnakohtu osas oleks vaja analüüsida, kas ülekoormus on pidev või ajutine.

Ligi: Vaidlus puudutab justiitshaldusasju. 55% Tartu Ringkonnakohtu koormusest tuleneb sealt. Kui nende lahendamiseks oleks muu moodus, siis me antud küsimust ei arutaks. Tegemist on valiku kohaga.

Rask: Ministeerium on pannud kaks kohut konkureerima asja eest, mille osas kohtutel ei peaks olema sõnaõigust, vaid ministeerium peaks ütlema, kuidas asi lahendada tuleks.

Viiakse läbi hääletus KHNi ettepaneku tegemiseks luua Tartu Ringkonnakohtusse üks teise astme kohtunikukoht alates 01.01.2013. a ja justiitsministrile ettepaneku tegemiseks maikuu KHNil selge seisukoha esitamiseks Tallinna Ringkonnakohtu täitmata kohtuniku ametikoha täitmise osas.

Poolt: 11

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

Otsus:

1) KHN teeb ettepaneku luua Tartu Ringkonnakohtusse üks teise astme kohtunikukoht alates 01.01.2013. a.;

2) Justiitsministrile teha ettepanek maikuu KHNil esitada selge seisukoht Tallinna Ringkonnakohtu täitmata kohtuniku ametikoha täitmise osas.

Lõuna 12.55-13.25

Deniss Boroditš lahkub.

8. Tartu Halduskohtu esimehe taotlus Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumaja kohtunikukoha üleviimiseks Tartu Halduskohtusse – KS § 41 lg 1 p 4 alusel – Tamara Hristoforova, Villem Lapimaa, Justiitsministeerium

Hristoforova: Jõhvi kohtumajas on suur koormus ja keeruline olukord. Koormust kohtusiseselt ühtlustada ei ole praktiliselt võimalik. Usun, et KHNi liikmed tutvusid ka minu kajaga Tallinna Halduskohtu esimehe seisukohale. Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumajas oli 221 kaebust kohtuniku kohta, Tartu kohtumajas 140, Pärnu kohtumajas 83, Tallinna kohtumajas 95. Tartu Halduskohtusse saabus 1502 asja, tehti 1553 lahendit. Tallinna Halduskohtusse saabus 1704 asja, tehti 1610 lahendit. Meil on otsuseid tehtud natuke vähem kui pool, täpsemalt 664, Tallinna Halduskohtus vaid 557. Tallinna Halduskohtus lõpetatakse määrusega asi 2/3 juhtudest, järelikult ei ole asjade raskusaste suur. 2011. a detsembri seisuga oli Tallinna Halduskohtus asjade jääk kohtuniku kohta 39, Tartu Halduskohtus 47. Et menetlusajad on Tallinnas suuremad, ei ole argument koormuse näitajana. Jõhvi kohtumaja probleem on vaja lahendada. Kuidas Justiitsministeerium meid aitab, on tema otsustada. Ei ole eetilise, et Tartu ja Tallinna halduskohtud omavahel vaidlevad, aga kuna ressursse ei ole, olin sunnitud antud taotluse esitama.

Lapimaa: Tartu Halduskohtu koormus on suureks läinud viimastel aastatel ja peamiselt vangide kaebuste arvu suurenemise tõttu. On halb tendents, et üks kohus on „üle ujutatud“ kinnipeetavate asjade lahendamiseks. Me ei taha probleemide lahendamisele kaasa aidata sellega, et tekitame Tallinnas probleeme juurde. Meil on pikad menetlusajad, mis on tingitud sellest, et lahendame majandusvaidlusi ja keerukamaid asju ning asja lahendamiseks tuleb võtta aega. Nii Tartu kui Tallinna kohtus võiks olla proportsionaalne arv kinnipeetavate kaebuseid. Meie kohtunikele ei valmista nende kaebuste lahendamine probleeme. Lahenduseks võib olla see, et anda üks vangla erandlikult Tallinna Halduskohtu alluvusse. See lahendaks kõik probleemid, kuna ühtlustuks sissetulevate asjade arv, ei oleks vaja üle viia kohtunikukohti, see lahendaks ka Tartu Ringkonnakohtu halduskolleegiumi probleemi. Meil ei oleks Viru Vangla vangide asjade lahendamiseks ka praktilisi probleeme, kuna lahendaksime need videokonverentsi teel.

Rask: See ettepanek on väärt kaalumist. 2011. a sügisel tehti sama ettepanek. Erandlikku kohtualluvust saab kehtestada ainult seadusandja. Kui kaugel selle teemaga ollakse?

Lippus: Sellesisulist eelnõud ministeeriumis menetlemisel ei ole.

Aavik: Kohtualluvuse muutmine ei ole lihtne teema. Muudatuse rakendamisel tooksime Ida-Virumaalt ära hulgaliselt tööd ja see on regionaalpoliitiline küsimus. Antud juhul on tegemist keerulise küsimusega. Villem Lapimaa tegi ka ettepaneku, et võib-olla tuua Jõhvi kohtumaja Tallinna Halduskohtu alla. Sellisel juhul säilitaksime töö ja ametikohad Virumaal. See ei ole kohtualluvuse muutmine, vaid maja asukoha muutmine. Siis saaks lahendada ka kohtunike jaotamise probleemi. Võiks veel edasi mõelda, et miks mitte luua ühte suur halduskohut nelja kohtumajaga.

Rask: Ma ei soovitaks tulla tagasi selle ettepaneku juurde, et Tallinnas on ainult üks suur halduskohus. On terve rida põhjuseid, miks ei saa monopoliseerimist toetada. Ma ei tahaks selleteemalist diskussiooni rohkem jätkata, kuna teema vajab suuremat analüüsi.

Rask: Kas Jõhvi koormust võiks leevendada kvalifitseeritud töäjõud? Kui jah, siis kas see peab olema kindlasti kohtunik?

Hristoforova: Kindlasti ei pea see olema kohtunik, vaid võib olla ükskõik milline ressurss. Tahan veel rõhutada, et Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajas on faktiliselt ühe kohtuniku koormus.

Rask: Kohtuniku ametikoht on laias laastus 1 miljon krooni väärt. Konsultant, kes suudab kohtunikule masskaebusi ette valmistada, maksab pool miljonit krooni. Jõhvi kohtumaja töövõime tõstmiseks ei oleks vahest ainuke variant kohtunikukoha ümbertõstmine. Maikuuks oleks ehk võimalik jõuda mingite alternatiivvariantideni.

Lippus: Tahaksin küsida, et saite selleks aastaks ÜKP-dega 41 000 eurot. Kas selle raames palgatud konsultantidest ei piisa kaebuste lahendamiseks?

Hristoforova: Palkasime 3 konsultanti, kes töötavad Jõhvis ajutiselt kuni 31.12.2012. a. Meil on Jõhvi kohtumajas 3 kohtunikku ja 3 konsultanti, kuid nad ei jõua siiski tööd ära teha.

Lippus: Oleme tahtnud selle kohtunikukoha täitmise küsimust edasi lükata, kuna tahtsime ära oodata uue HKMSi mõjud ning et saada objektiivset infot töökoormuse kohta, siis töökoormuspunktide ülevaatamiseks oleme sõlminud lepingu Timo Ligiga, kes hakkab üle vaatama haldusasjade töökoormuspunkte ja teeb metoodikasse täiendused.

Hristoforova: Probleem on ka selles, et reaalsuses ei saa uue HKMSiga ette nähtud lihtmenetlus toimima hakata. Me saame videokonverentsi süsteemi kasutada ainult teisipäeviti. Peame sellegi kasutamise kooskõlastama. Lubati täiendavat saali, aga seda pole tehtud.

Rask: Mis saab Pärnu kohtumajast? Seal on üks kohtunikukoht vaba ja kui selle ära võtame, on kohtumajas ainult üks kohtunik.

Lapimaa: Tegelikult on Pärnu kohtumajas koormust kahele kohtunikule. Tallinna kohtumaja kohtunikud käivad hetkel Pärnu kohtumaja asju istumas. Kui tuleb konkurss, täidame kindlasti Pärnu koha.

Rask: Kui KHN annaks nõusoleku koha äraviimiseks, tõuseb minu arvates probleem kohtumaja likvideerimisest.

Lapimaa: Olen nõus. See juba olekski sisuliselt likvideerimine. Me ei saa hoida ametnikke ühe kohtuniku pärast töös.

Rask: Kas see on regionaalpoliitiliselt õige?

Aavik: Kordan seda, mida ütlesin ka eelnevalt. Teema on keeruline ja kindlasti ei ole ministeerium käesoleval hetkel seisukohta kujundanud. Pigem oleme ettepaneku suhtes skeptilised. Me ei ole kõnesolevat teemat analüüsinud ega seisukohti kujundanud.

Rask: Kas KHN avaldab nõusolekut teha justiitsministeeriumile ettepanek komplekteerida Pärnu kohtumaja koht hiljemalt 01.01.2013. a.?

Aavik: Tahaksin märkida, et ministril on keeruline täita kohti konkreetses kohtumajas. Seda otsustab kohus ise, kus koht täidetakse. Oleme viimati nimetatud otsuse suhtes positiivselt meelestatud, aga ei saa garanteerida selle täitmist.

Rask: Lõppkokkuvõttes määrab kohtuniku kohtumaja täpsusega tööle Riigikohtu üldkogu. Täna ei ole keegi avaldanud arvamust, et Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumaja tuleks likvideerida.

Pappel: Ma ei oleks tahtnud Pärnu kohtumaja koormuse teemat tõstatada, aga kuna teema tõusetus, märgin siiski, et istun Pärnu kohtumajas järgmisel nädalal 2 päeva ja ka minu kolleegid käivad seal asju arutamas. Tahtsin KHNi liikmete tähelepanu juhtida hoopis sellele, et paar päeva tagasi vestlesin EMTA peadirektori asetäitjaga, kes ütles, et suurendas selle aasta algusest revidentide arvu Tallinnas 78 inimese võrra ja et neil on plaanis II poolaastast Lõuna regioonis revidentide arvu 7 võrra vähendada. See tähendab, et vähemalt maksuasjades Tallinna Halduskohtu koormus kasvab oluliselt, kuna iga revident produtseerib EMTA peadirektori asetäitja sõnul aastas ligikaudu 9 maksuotsust. Kui isegi pooled nendest maksuotsustest kaevatakse edasi, tähendab see Tallinna halduskohtule olulist koormuse tõusu. Seda asjaolu tuleks otsuse tegemisel kindlasti arvestada.

Jõks: Võiksime detsembrikuus asja arutamise juurde tagasi tulla.

Rask: Detsembris asjade arutamine tähendab probleemi lahendamist 2014. a või 2015. a.

Saarmets: Pärnu kohtumaja likvideerimise küsimust võib minu arvates arutada, sest kohtumaja kaotamine ei tähenda veel õigusemõistmise lõppemist.

Rask: Probleem on selles, et lisaks kohtunikule on Pärnu kohtumajas ka 4 ametnikku. Võiksime selle teema juurde tagasi tulla maikuu KHNis. Kindlasti tuleks vaadata, mis saab Jõhvi kohtumajast. Soovitaksin Tallinna ja Tartu halduskohtutel kodusõda lõpetada ja lähtuda ühisest eesmärgist - õigusemõistmisest.

Viiakse läbi hääletus maikuu KHNis Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumaja kohtuniku ametikoha täitmise ja Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumaja küsimuse lahendamise arutelude jätkamiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooleteid: 0

Otsus:

Jätkata Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumaja kohtuniku ametikoha täitmise ja Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumaja küsimuste lahendamise arutelusid maikuu KHNis.

9. Justiitsministeeriumi ettekanne ja kohtute esimeeste aruandlus 2011. a statistika põhjal – KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Justiitsministeerium, kohtute esimehed

9.1. Justiitsministeeriumi kohtuid võrdlev ettekanne – Külli Luha

Luha: Ettekanne.

Töökoormus tsiviilasjades vähenes Harju Maakohtus. Siiski on töökoormus kohtuniku kohta selles kohtus kõige suurem, kuna arvestades töötavate kohtunike arvu vähenemist ei tunnetata töökoormuse vähenemist. Keskmiselt on 2011. a lahendatud asjade keskmine menetlusaeg 164 päeva. Vanade asjade arv üleüldiselt on väike. Arvestuslik keskmine menetlusaeg on samuti tsiviilasjades aktsepteeritav. Eriti märgatav muutus keskmise menetlusaaja osas on toimunud Viru Maakohtus.

Kriminaalmenetlusasjades on asjade arv vähenenud. Kriminaalasjade osakaal on aga mõnevõrra kasvanud ja seetõttu ei ole tunda töökoormuse vähenemist. Ka kriminaalasjades on Harju Maakohtu koormus suurim. Aasta lõpuks menetlusse jäänud kriminaalmenetlusasjade arv ei ole probleemne.

Väärteomenetlusasju on saanud rohkem, täitmisasjade arv on aga oluliselt vähenenud. Menetlusajad väärteomenetlusasjades on head.

Haldusasjades on koormus tõusnud. Mõnevõrra on koormuse kasv justiitshaldusasjades pidurdunud, kuid antud asjad on valdavad siiski Tartu Halduskohtus. Menetlusajad on pikad. Tõenäoliselt on haldusasjad pikema lahendusperioodiga kui tsiviilasjad. Vanu haldusasju on kokku 55. Üldiselt ei seisa halduskohtus asjad muul põhjusel kui sellel, et need on seotud teise menetlusega ja ootavad otsust. Kui vanad asjad välja võtta, on Tallinna Halduskohtus arvestuslik menetlusaeg 193 päeva ja Tartu Halduskohtus 136 päeva.

Ringkonnakohtute töökoormus on kasvanud. Tartu Ringkonnakohtu halduskolleegiumi koormuse kasvu põhjuseks on ca 130% justiitshaldusasjade kasv. Arvestuslik keskmine menetlusaeg on kõige pikem Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumis. Lahendatud asjade keskmise menetlusaja puhul tekitab muret määruskaebemenetlus, kuid ka selle taga on valdavalt ühte liiki asjad. Üldiselt ei ole menetlusaegadele etteheited võimalik teha. Kriminaalmenetluses on ringkonnakohtutes väga head menetlusajad.

Aas: Mis on kriminaalasjas vana asi?

Luha: 2012. a on kriminaalasjades vanad asjad need, mis on kohtusse saanud enne 2010. aastat.

Jöks: Mis puudutab ringkonnakohtute menetlustähtaegu, siis saades siin kriitika osaliseks, kiirendavad nad menetlust, aga mida rohkem ringkonnakohtud menetlust kiirendavad, seda rohkem asju tuleb Riigikohtusse.

Luha: Ma püüdsin kriitikat mitte teha ja lugeda ette menetlusajad. Lahendi kvaliteeti ei ole hinnatud. See on küsimus, mis jääb ühtse kohtusüsteemi metoodika ja KISi lahendada. Uues statistikakeskkonnas on võimalik võtta välja aruanne, mis arvestab kogu kohtuasja kestust. Praegune KIS seda ei võimalda.

Vaher: Mulle ei mahu pähe, kuidas ei saa numbreid kokku lüüa. Me ei tea täna, kui kaua läheb Eesti Vabariigis aega hagi esitamisest jõustunud lahendini.

Luha: See ei ole kellegi tegemata töö, vaid neid andmeid ei ole võimalik täna kahjuks välja võtta.

Aavik: Kuna tsiviilis ja kriminaalis lahendab esimese astme kohus lõplikult 90% asjadest, ei muutuks numbrid suures plaanis.

Saarmets: Kas üldistatud statistikat kvaliteedi ja menetlusaja vahelise suhte kohta ei ole olemas?

Luha: Kuna töökoormuse statistika on olnud prioriteetsem, ei ole ministeerium statistikat kvaliteedi ja menetlusaja vahelise suhte kohta teinud.

9.2. Tartu Halduskohtu esimehe aruanne õigusemõistmise korra kohase toimimise kohta Tartu Halduskohtus 2011. a – Tamara Hristoforova

Hristoforova: Ettekanne.

Tartu Halduskohtusse laekus 47% kõikidest haldusasjadest, Tallinna Halduskohtusse 53%. Keegi ei ole analüüsinud, kas 24 suuremat asja annavad suurema koormuse kui 96 justiitshaldusasja. 2012. a saabus Tartu Halduskohtusse kohtuniku kohta 29 kaebust. 15.02 oli Tartu Halduskohtus üldkogu, kus otsustati, et Jõhvi kohtumaja ei ole mõtet asju üle anda.

Uus HKMS ei ole õigustanud meie ootusi kinnipeetavate kaebustele rakendamise osas ega lahenda seega Jõhvi kohtumaja probleemi. Justiitsministeerium juba tegeleb sätete muutmiseega. Kinnipeetavate asjade lahendamiseks ei ole ministeerium teinud ettevalmistusi, me ei saa seadustikku rakendada. Uus HKMS ei luba asja sujuvalt lahendada, näiteks tõlkimise osas. Kohus ei saa omal initsiatiivil kaebajat tõlkimise lõivust vabastada isegi juhul kui kaebajal raha ei ole. Kaebaja peab enne esitama vastava taotluse. HKMSi järgi peame lõivu tasumisest vabastamise määrama igakordselt ja seega ei ole tegemist jätkusuutliku süsteemiga.

Rask: Kohtunikul on õigus jätta säte kohaldamata. Sellega käivitub põhiseaduslikkuse järelevalve menetlus.

Aavik: Valitsusele saadeti riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu, mis tunnistab sätte kehtetuks.

9.3. Tallinna Halduskohtu esimehe aruanne õigusemõistmise korra kohase toimimise kohta Tallinna Halduskohtus 2011. a – Villem Lapimaa

Lapimaa: Ettekanne.

Tallinna Halduskohtus vähenes sissetulevate asjade arv eelmisel aastal 90 võrra, seda vangide kaebuste arvelt. Teiste asjade arv suurenes. Maksuvaidlusi tuli halduskohtusse kokku ligi 500, nendest 427 Tallinna Halduskohtusse. Keskmine menetlusaeg Tallinna Halduskohtus pikenes 10 päeva võrra. See oli tingitud kohtunik Koppelist, kes ei menetlenud asju aktiivselt ja võttis ette uued asjad, mistõttu vanad asjad jäid seisma. Võtsime need aasta lõpus üle ja jagasime kohtunike vahel ära. Üks kohtunik oli pikalt haiguslehel, jagasime tema vanemad asjad menetlusosaliste õiguste kaitseks teistele kohtunikele. Esmaspäevast tuleb ta tööle ja saab jätkata asjade lahendamist.

Jäägi arv vähenes 20% võrra. Kõige suurem jääk on Daimar Liivil (26 asja). Daimar Liivile jagati pärast Ukrainast tagasi tulekut teiste kohtunike vanad asjad ja see on tekitanud probleeme.

Kivi: Kuidas olete planeerinud probleemi lahendada?

Lapimaa: Panime talle lisaks appi teise konsultandi. Loodame, et see lahendab probleemi.

9.4. Harju Maakohtu esimehe aruanne õigusemõistmise korra kohase toimimise kohta Harju Maakohtus 2011. a – Helve Särgava

Särgava: Ettekanne.

Harju Maakohtus on kohtunike arv järjest langenud. Sel aastal on üks kolleeg juba lahkunud ja kolm on teatanud, et lahkuvad sügisel. Eesmärk oli saada menetlusajad mõistlikumaks ja vähendada vanade asjade arvu (kriminaalis enne 2010. a sisse tulnud ja tsiviilis enne 2009. a). Eelmisel aastal oli põhieesmärgiks üldmenetlusasjade kordasaamine. Kriminaalasjades oleme kolmes liigis 100 päeva raames, nt lühimenetlused 51 päeva.

Tegime kokkuleppemenetluste kohta analüüsi, millest tuli välja, et kokkuleppemenetlustes, mis tulevad otse prokuratuurist, on menetlusaeg 28 päeva, ja teistel on keskmine aeg 86. Seega tulebki keskmine 52 päeva. Pean seda arvu mõistlikuks.

Vanade asjade arv on võrreldes eelmise aastaga oluliselt vähenenud. Kui eelmistel kordadel rääkisime, et asjade istungile määramisel on probleeme advokaatidega, siis nüüd enam probleeme ei ole.

Menetlusaegade lühendamisel ja jääkide vähendamisel on olnud väga heaks abiks ka ministeeriumipoolne materiaalne toetus. Abivahendid võiks olla kaheks aastaks mõeldud. Tsiviilkohtumenetluse poolelt on suur ootus, et menetlusökoonomia seaduseelnõu vastu võetakse, sest see kiirendaks menetlust oluliselt.

Rask: Miks Harju Maakohus ministeeriumiga ÜKPsid sõlmib?

Särgava: Need abistavad töö tegemisel. Meil on vaja kohtunike kõrvale abitööjõudu.

Rask: Oleme korduvalt teemaga seonduvaid probleeme arutanud. Minu kõrval istub inimene, kelle sõnul on ÜKP-d ainuke tõhus meede kohtute rahastamiseks. KHN soovis täiskogul ministri käest vastust saada, miks sõlmitakse ÜKP-sid üheks aastaks ja miks ei ole võimalik antud raha püsivalt eelarvesse suunata.

Aavik: ÜKPsid sõlmitakse üheks aastaks, kuna me ei tea pikemalt ette, kui kaua konkreetne kohtuniku ametikoht vaba on, mille raha ÜKPde alla suunatakse. Kui täidame kohtunikukohti, ja täna on ministeerium selle sihiks võtnud, ei saa me ÜKPsid pikemaks ajaks sõlmida. Kui teame ette, et raha on üle aasta vaba, ei ole midagi ÜKP pikemaajaliseks sõlmimiseks. Alaliseks me neid rahaeraldusi kahjuks muuta ei saa.

Särgava: Vaatamata sellele on rida kohtunikke, kelle osas on teada pikemaajaline töölt eemalolek.

Aavik: Mõõnan, et kui me suudame tuvastada need kohtunikukohad, mille arvelt on raha vaba üle aasta, võib kokkulepped raha eraldamiseks sõlmida pikemaajaliselt, aga me ei saa kuidagi ajutist raha eraldada alaliselt.

Rask: Tegemist on ministri otsustusega. Sellisel juhul tuleb vähendada kohtunikukohtade arvu. Igal juhul on kohtunikele ja kohtuesimeestele vaja selget otsustust, kui kauaks kohtunikukohad täitmata jäävad või mis nendega edasi tehakse.

Aavik: Oleme öelnud, et me ei vähenda kohtunikukohtade arvu, vaid täidame vabad kohad.

Pärsimägi: On teada, et Harju Maakohtus on pikemat aega kohtunikukohad täitmata olnud, aga ÜKPD on ikkagi aastase tähtajaga.

Rask: 2002. a vastu võetud kohtute seaduse koostamisel arutati välja, et süsteemis on kohtunikukoha vakantsi stabiilselt 9-10 kohta aastas. Nende ametikohtade raha jagati kohtupersonali vahel 2002-2003. a. Täna on meil 20 vakantset kohta. Raha ülejääki on võimalik seega ette prognoosida.

Aavik: Öelda seda, et tõstame vabade kohtunikukohtade arvelt kohtuametnike palku või võtame ametnikke püsivalt juurde, on vastutustundetu ja ei mina ega minister pole sellega nõus. Kõnesoleva 10 vaba koha arvelt tõsteti juba 10 aastat tagasi personali palka, seda raha enam ei ole.

Rask: 10 kohta on erinevatel põhjustel kogu aeg vakantsed. Me peaksime ühe eesmärgi nimel tegutsema. Probleem on selles, et isegi Harju Maakohus ei saa võtta 9-10 kuuks ajutiselt inimesi tööle. Probleemile peab leidma lahenduse.

Aavik: Me mõõname, et tegemist ei ole kõige parema lahendusega, kuid me ei ole suutnud leida paremat võimalust, kuidas ajutine raha kohtusüsteemi tagasi suunata.

9.5. Tartu Maakohtu esimehe kt aruanne õigusemõistmise korra kohase toimimise kohta Tartu Maakohtus 2011. a – Madis Kägu

Kägu: Ettekanne.

2011. a algul, kui kohusetäitjana alustasin, sai püstitatud eesmärk, et asjad ei tohi halvemaks minna ja terves piirkonnas peab olema tuntav edasimineku. Jääk on meeldivalt väike. Valga kohtumajas on tehtud võimsat tööd. Põlva kohtumajaga on tegeletud peaaegu aasta. Piirkonda saadi juurde 7 konsultandi ametikohta. Istungiaegade planeerimisel on probleemid advokaatidega vähenenud.

Kivi: Nii kitsas spetsialiseerumine, nagu Tartu Maakohtus, ei ole ehk kõige parem. Kui pikalt on teil üks kohtunik tegelenud eeluurimisasjadega?

Kägu: 2 aastat.

Kivi: 01.09.2011. a menetlusseadustiku muudatuse tõttu on kõik põhiõigustega seonduvad riivid edasikaevatavad Riigikohtusse. Selle aja jooksul on tulnud tunnistada, et palju on probleeme vahistamiste ja muuga. Nende kvaliteet annab soovida. Tuleb mõõnda, et üks Tartu Maakohtu kohtunik on kohati tegelenud ainult kopeerimisega, ei motiveerita ega põhistata määrusi. Kohtunik oli üllatunud kriminaalkolleegiumi otsusest, millega püstitasime vahistamise standardid ja mille tulemusena isik lasti vahi alt lahti. Vahistamistoimikud ei sisalda praktiliselt mingeid materjale selle kohta, mille alusel inimeselt tema vabadus ära võetakse. Oleme sunnitud küsima välja terve kriminaaltoimiku. Riigikohtunikul tekib siis raske olukord, kuna selle aja jooksul on uurimine edasi läinud. 3-4 kuu pärast on tõendeid rohkem, aga tõendid peavad juba selleks momendiks olemas olema, kui eeluurimiskohtunik võtab isiku vahi alla.

Kägu: Selles suunas töö käib, meil on olnud kriminaalkohtunikega ka vastavateemaline koosolek.

Lippus: Palusime ettekandes käsitleda, kuidas kohtus toimite, kui ühel kohtunikul on tekkinud võrreldes teistega suur asjade jääk. 2011. a esitati kahe kohtuniku suhtes kaebus. Tombaku osas olete asjaga tegelenud. Kas olete ka Viljandi kohtumaja kohtuniku osas midagi ette võtnud?

Kägu: Temaga on probleemist räägitud ja ta lubas saata ka kirjaliku selgituse.

9.6. Pärnu Maakohtu esimehe aruanne õigusemõistmise korra kohase toimimise kohta Pärnu Maakohtus 2011. a – Rubo Kikerpill

Kikerpill: Ettekanne.

2011. a laikus Pärnu Maakohtust kolm kohtunikku. See on meie kohtunike arvu arvestades suur number, moodustades 13,6%. Kohtunike lahkumine tingis suuremate muudatuste tegemise tööjaotusplaanis. Kõik kohtunikud, välja arvatud kolm, käivad nüüd teiste kohtumajade asju lahendamas.

Vähenes väärteoasjade arv. Tsviilasjade arv jäi enam-vähem samaks või isegi vähenes. Arv suurenes vaid järelevalvemenetluste arvelt. Kohtumajade kaupa on kõikides menetlusliikides vähenenud asjade arv. ÜKP raames eraldatud raha arvelt palgatud konsultantidest on olnud suur abi. Esimesed probleemid tekkisid Paides, kus kolme kohtuniku asemel töötab täna kaks kohtunikku, mistõttu sai tehtud ümberkorraldusi. Suur osa tsviilasjadest jagati teiste kohtumajade vahel, samuti jagati ümber kriminaalasjad. Kuna Pärnu kohtumajas on kõige rohkem kohtunikke, siis kõige suurem koormus ongi langenud Pärnu kohtunike peale. Kärkla kohtumajas kohtunikke ei olnud. Lahendasime olukorra nii, et Haapsalu kohtunikud hakkasid Kärkla vahet sõitma. Kuigi meil on kohustus tagada õigusemõistmine, on faktiliselt Kärklas vaid pool normatiivsest kohtunikukoha koormusest.

Rask: Kas Kärklas tuleks õigusemõistmine lõpetada?

Kikerpill: Ma ei ole poliitik. Kodanikuna mulle meeldiks, kui Kärklas oleks kohtumaja. Samas on tegemist mõttekohaga. Üks kohtunik eraldatud kohtus läheb mugavaks ja tema kompetents langeb. Me ei saa õigusemõistmist väärilt tagada. Nüüd on Haapsalus 3 kohtunikku, kes saavad üksteist jälgida. Seega on ratsionaalsed põhjused, miks näen, et kohtunik peaks asuma Haapsalus, mitte Kärklas.

Rask: Sisuliselt olete sellise ettepaneku juba teinud, et Grauberg määrataks Haapsalu kohtumajja. Ilmselt Riigikohtu üldkoogu seda ka teeb.

Kikerpill: Meil on ka üks kohtuhaldust puudutav probleem. Teatavasti kriminaalhooldajad, kes varem allusid kohtule, viidi vanglate alla. Kuna neil on vaja autodega liigelda, kasutavad nad kohtu autot, olles ise vangla all. Saime vanglaga kokkuleppele, et esitame iga kuu sõitmiste kohta arve. Kuna kriminaalhooldajate töö korraldati ümber, on sellest tulenevalt sõitmist palju. Probleem on selles, et meie kordnikud sõidavad nendega iga päev praktiliselt 200 km ja seetõttu pole neil aega kohtumajas tööd teha. Lisaks saavad vanglate autojuhid palka ligi 11 000 krooni, kordnik aga 6000 krooni.

Aavik: Kohus peab kriminaalhooldajate sõidutamise ära lõpetama, kuni olukord on muutunud. Sellised küsimused võiks ministeeriumisse edastada varem, mitte oodata kohtute haldamise nõukojani.

Rask: Palun probleemikirjeldus saata ka Justiitsministeeriumi kantslerile. Asekantslerid võiksid seda teemat omavahel arutada.

Toomas Vaher lahkub.

Marko Pomerants lahkub.

9.7. Viru Maakohtu esimehe aruanne õigusemõistmise korra kohase toimimise kohta Viru Maakohtus 2011. a – Anne Palmiste

Palmiste: Ettekanne.

Menetlusajad on meil oluliselt lühenenud. Kuna liris Gontšarov laikus, oli Narvas aasta algul ainult neli kohtunikku, kellest 1 on jõuludest alates töövõimetuslehel. 3 kohtunikku pidid seega ära tegema 5 kohtuniku töö. Otsustati, et Rakvere kohtumajast üks kohtunik käib neil abis. Lisaks soovis üks kohtunik üleviimist Narva kohtumajja. See aitas koormust jaotada. Tuli juurde ka üks uus kolleeg, kes asus Narva kohtumajas lahendama tsviilasju. Narva asjade jagamine Rakvere kolleegidele jätkub,

kuna üks kohtunik Narva kohtumajast on endiselt töövõimetuslehel. Järelevalveasjad on koormuse hajutamiseks osaliselt antud kohtunikuabi pädevusse.

Ka kriminaalasjade menetlusajad on lühenenud. Tuleb mõnda, et lühimenetluse asjades oli meil pikk menetlusaeg, kuid see oli seotud asjaoluga, et 2011. a arutati 2010. a asju. Täna on need kõik ära lahendatud. Lühimenetluste puhul tegime veel sellise käigu, et kõik neli Jõhvi kohtumaja kohtuniku on Narva kohtumaja asjade jagamisel nimekirjas. Lisaks oleme ennetähtaegse vabastamise asjad Jõhvi kohtumajast jaganud Rakvere kohtumajja, kus on videokonverentsi võimalus. 2011. a ja ka sellel aastal mõjutab menetlustähtaega see, et meil on olnud menetluses pikad asjad. Sellel aastal on Jõhvis tekkinud olukord, kus on vahialuste barjääriga kohtusaali broneerimisel tekkinud pikk järjekord. Saali kasutavad lisaks kriminaali kohtunikele ka tsiviili kohtunikud, kes ei saa videokonverentsi kasutada. Väärteomenetlusasjades on menetlusajad võrreldavad teiste kohtutega. Konsultantide leidmisega on meil probleeme, kuna vastava haridusega inimesi ei ole leida. Lisaks tekitab probleeme nende aastane tähtaeg.

Kivi: Kas sain õigesti aru, et uus kohtunik on Narva kohtumajas tsiviilasju arutav kohtunik? Tema teadis üldkogu ajal, et hakkab kriminaalasju arutama. Tegemist oli varem prokuröriga. Minu arvates on teil just raskemaid probleeme kriminaalasjade lahendamisel. Miks ta tsiviilasju arutama pandi?

Palmiste: Seoses tema tööetulekuga toimus meil komisjon, kus vaadati kolme kohtumaja sissetulevate asjade arvu nii kriminaal- kui tsiviilasjades. Selgus, et näiteks kriminaalis on sissetulevate asjade arv Jõhvi kohtumajas 54, Narva kohtumajas 44, Rakvere kohtumajas 51. Tsiviilis oli keskmine sissetulevate asjade arv Narva kohtumajas 74, mis on oluliselt suurem teiste kohtumajadega võrreldes.

Kivi: Kas sellisel juhul ei vajaks uus kolleeg tugevat abi, välisõpet, koolitust jm, sest kahtlen, kas eraõiguslikud teadmised prokuröridel nii iseenesest mõistetavad on.

Palmiste: Meie temas ei kahtle.

Aavik: Ma soovitan Viru Maakohtul vaadata kaugemale kui praegused numbrid. Üks tugev kriminaalmenetluse spetsialist oli nõus minema Narva kohtumajja tööle. Ta eeldas, et saab minna kriminaalasju lahendama. Vahetult enne minekut selgus, et ta peab hakkama hoopis tsiviilasju lahendama. Tema esimene küsimus oli, millal ta saab Narva kohtumajast ära tulla. Millega me peaksime inimesi motiveerima, kui kohus ise seda teha ei taha? Hetkel oleks Viru Maakohus saanud Narva kohtumajja väga tugeva kriminaalõiguse spetsialisti ja kohtuniku, aga sai selle asemel keskpärase tsiviilkohtuniku.

Palmiste: Kohtu vajadused peavad olema esikohal.

Rask: Meil ei ole ükski kohtunik paikse tsensussega seotud, aga millegi pärast on kujunenud arusaam, et kohtusüsteemi täidetakse Viru Maakohtu kaudu ja sealt liigutakse edasi. Tegemist on probleemiga, mis peab leidma lahenduse.

Norman Aas lahkus.

9.8. Tartu Ringkonnakohtu esimehe kt aruanne õigusemõistmise korra kohase toimimise kohta Tartu Ringkonnakohtus 2011. a – Mati Kartau

Kartau: Ettekanne.

Slaidid ja materjalid on KHNi liikmetele edastatud ja ma ei hakka neid kordama.

Ministeeriumile teeb muret Tartu Ringkonnakohtu haldusasjade määruskaebuste arutamise aeg. Menetlusajad pikenesid seetõttu, et halduskolleegium võttis prioriteediks apellatsioonide arutamise, pidades määruskaebusi teisejärguliseks. Nüüd pandi jällegi määruskaebused prioriteetseteks. 25 vanast apellatsioonist anti Madis Ernitsale 4, määruskaebusi 11.

Tsiviilkohtunikud olid tublid ja tegid kolmekesi 5 kohtuniku tööd. ÜKP raames saime konsultantidena tööle 4 inimest, kellest on palju kasu. Ka kolleegiumide kohtunikud on aidanud teistel kolleegiumidel kohtuasju lahendada.

Eelmisel aastal on esimees pidanud tegema 25 korral ka distsiplinaarjärelevalvet. Kedagi distsiplinaarvastutusele võetud ei ole. Oleme nõudnud seletuskirju, mis samuti distsiplineerib töötajaid.

Rask: Kui palju on Tartu Ringkonnakohtu esimehel distsiplinaarjärelevalve taotlusi edastatud Riigikohtust?

Kartau: Eelmisel aastal edastati 2 taotlust.

Kivi: Arutasime siia sõites, kas ministeeriumi ametnikud on juba käinud Tartu Ringkonnakohtus järelevalvet tegemas. Kas sealt on tekkinud ka üldkogule ettepanekuid?

Kartau: Justiitsministeeriumi ametnike poolt läbi viidud intervjuude kokkuvõtte saabus eile õhtul ja oli 51 lk pikk. Ma ei ole kahjuks jõudnud seda läbi lugeda. Kui tekib vajadus, paneme teemad ka üldkogule.

9.9. Tallinna Ringkonnakohtu esimehe aruanne õigusemõistmise korrakohase toimimise kohta Tallinna Ringkonnakohtus 2011. a – Urmas Reinola

Reinola: Ettekanne.

Eelmisel aruandeperioodil olid kõik kohtuniku ametikohad täidetud, kuigi kriminaalkolleegium töötas 4 kuud väiksemas koosseisus, sest Randma läks Tallinna Ringkonnakohtust Tartusse. ÜKP osas olen seni olnud umbusklik, kuid sel aastal võtsime pakutu vastu. Raha jagame motivatsioonitabeli alusel, mis on praegu väljatöötamisel.

Kuigi sissetulnud asjade arv vähenes nii tsiviilasjades ja kriminaalasjades, tõusis haldusajade arv. Kõikides menetlusliikides vähenes keskmine menetlusaeg tunduvalt ja on väiksem kui riigi keskmine. Kui enne oli murettekitav keskmine menetlusaeg haldusajade lahendamisel, siis nüüd on see vähenenud ja mahub riigi keskmise sisse. Samuti oli pikk menetlusaeg tsiviilasjades, mis eelmisel aastal 33 päeva võrra lühenes. Tsiviilasjade ja haldusajade saabunud asjade arvu vahe oli ligi kolmekordne. Tööpiirkonnas töötab tsiviilkohtunike 33, halduskohtunikke 16. Kriminaalkolleegiumis saabus ühele kohtunikule 197,5 asja ehk rohkem asju kui tsiviilkohtunikele ja halduskohtunikele. Proovime ühtlustada tsiviilkolleegiumi ja halduskolleegiumi töökoormust. Kohtunikukohad on täidetud ja tööd kajastavad statistilised numbrid on võrreldes riigi keskmisega paremad. Oleme püüdnud leida võimalusi töö ühtlustamiseks just kohtunike abistava personali motiveerimisega ja nende töö ümberkorraldamisega. Kolleegiumisiselt on see läbi arutatud, nii tsiviilis kui halduses. Kolleegid on muudatused heaks kiitnud. Tsiviilkolleegiumi konsultandid töötavad rotatsiooni alusel ja on määratud kohtunikele liisuheitmisel teel. Üks konsultant lahendab ühele kohtunikele asju mitte rohkem kui üks aasta. Ka halduskolleegiumis ei ole enam konsultandid kinnistatud ühe konkreetse kohtuniku juurde. Pinged on töökorralduse muutmisega seoses vaibunud. Kui varem mõeldi, et konsultandid on erineva ettevalmistamisega ja kiirusega, siis praeguseks on need kahtlused vaigistatud. Koheselt on võimalik kasutada ka asendust.

Mis puudutab esimehe tööd distsiplinaarmenetluse osas, siis Riigikohtu esimees saatis järelevalve korras lahendamiseks 6 kaebust, 1 kaebus tuli ka kodanikult.

Lippus: Avaldan lootust, et saame üheskoos leida võimalusi tsiviilkolleegiumi töö tõhustamiseks.

KHNI 63. korraline istung toimub 25.05.2012. a. KHNI 64. korraline istung toimub 20-21.09.2012.a.

Istungi lõpp kell 17.00

Märt Rask
Juhataja

Margit Kapp
Protokollija